

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR TETKİK DAİRESİ
BAŞKANLIĞI

Kanunlar Md.
1-10/83

Ankara

Sayı : K.K.T.D. 18/101-1/85/07227

6/10/1983

Konu :

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :

"Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"
bugünkü Resmi Gazete'de yayımlanmış ve Anayasanın 91 inci maddesi-
ne göre ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mali İşler Komisyonu Bşk.
(esap)

Adalet Komisyonu Bşk.
(gönüp)

8-10-1983

Bülend ULUSU
Başbakan

T. B. M. M.	
Bütçe Müdürlüğü	
T.	10.1.1984
N.	49

1. Kanun Hükmünde Kararname
2. Gerekeçe
3. Resmi Gazete (10 adet)

DANIŞMA MECLİSİ GENEL SEKRETERLİĞİ KANUNLAR VE KARARLAR MÜDÜRLÜĞÜ	
TARİH	NUMARA
7.10.1983	06.4482

1/844

DANIŞMA MECLİSİ	
Evrak G. Tarihi	6 EKİM 1983
Dosya Kayıt No.	5503
Kanunlar Md.	
6 EKİM	
T. B. M. M.	
Bütçe Müdürlüğü	
T.	10.1.1988
N.	126

T. B. M. M.	
Kanunlar Kalemi	
T.	19 ARALIK 1983
N.	086

3

**ÖDÜNÇ PARA VERME İŞLERİ HAKKINDA
KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME
GEREKÇESİ**

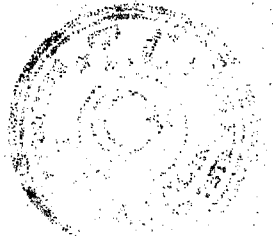
GENEL GEREKÇE

Memleketimizde son yıllarda görülen enflasyona karşı uygulanan istikrar politikası, esasen kaynak sıkıntısı içinde bulunan ekonominin finansman ihtiyacını artırdığından mali piyasalarda, bilinen istikrarsızlıklar ortaya çıkmış para ve sermaye piyasaları kurumları ile amaçları arasında fonksiyon kaymaları görülmüş, güven ve istikrarın yeniden inşası gerekmiştir. Bu anlayış içerisinde sermaye piyasasına ilişkin kurullar 28.7.1981 gün ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile, banka sistemi ise 5.4.1983 gün ve 2810 sayılı Para ve Sermaye Piyasalarının Yeniden Düzenlenmesi Hakkında Yetki Kanunu'na dayanılarak 70 sayılı Bankalar Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile yeniden düzenlenmiştir.

Para ve Sermaye Piyasaları hakkındaki mevzuatın bütünlüğünü sağlamak için, 2279 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Kanunu'nun değiştirilmesi gerekmektedir. Bilindiği gibi, bankalar ve sermaye piyasasındaki aracı ve yardımcı kuruluşlar dışında, bu piyasalarda sermayelerinden ödünç veren kurumlar da faaliyet göstermektedir. Bunların faaliyetlerinin düzenlenmesi ve denetimi banka sistemi ve sermaye piyasasının denetimi ile yakından ilgilidir. Diğer taraftan 2279 sayılı Kanun ile ek ve değişikliklerinde yer alan bazı hükümler 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile 70 sayılı Bankalar Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenmiştir. Bu geçişmeleri önlemek için de 2279 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri yerine, 2810 sayılı Kanun'un verdiği yetki çerçevesinde münhasıran sermayelerini ödünç olarak kullandırıcıların faaliyetini düzenleyecek bir Kanun Hükmünde Kararname çıkarılması gerekmektedir.

./...

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Bu madde Kanun Hükmünde Kararnamenin (KHK) amacını belirtmektedir.

Madde 2- Bu madde, kimlerin KHK kapsamında olduğunu ve kimler hakkında bu KHK'nin uygulanmayacağına, KHK'de açıklık olmayan hallerde genel hükümlerin uygulanacağını belirlemektedir. Bankalar, 70 sayılı KHK ile yapılan düzenleme kapsamında olduklarından sigorta şirketleri ise ayrı bir denetime tabi bulduklarından kapsam dışı bırakılmıştır.

Madde 3- Bu maddede uygulamaya açıklık getirmek amacıyla Kanun Hükmünde Kararname'deki bazı kavramlar tanımlanmıştır.

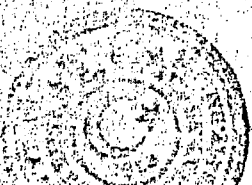
Madde 4- Madde 2279 sayılı Kanun'un 1'inci maddesine tekabül etmektedir. Faizden para kazanmak amacıyla bütün para verme işleri ile uğraşanların eskiden olduğu gibi izin almaları öngörülmesi, bunların mevduat toplamları, tahvil ve borçlanmaya yönelik menkul kıymet ihraçları açık bir biçimde yasaklanarak başka fonksiyonlar üstlenmelerinin önlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 5- Bu maddede başvuru şekil ve esasları gösterilmiştir.

Madde 6- Faaliyet konularının son derece sınırlandırıldığı dikkate alınarak, bütün para verme işleri ile uğraşanların defterdarlıklardan izin almaları yeterli, defterdarlıkların alacağı beyannamelerin birer nüshasının işleme ve denetim amacıyla Maliye Bakanlığı'na göndermeleri ve izin belgesinin sikkeli bakımından kıymetli evrak hükmüne tabi tutulması yararlı görülmüştür.

Madde 7- Önceki yıllarda 2279 sayılı Kanun'a ve diğer kanunlara aykırı faaliyet gösteren ve ödeme gücüğü için düşen gerçek ve tüzel kişiler ile mülislar ve yıla kızartıcı suçtan mahkûm olanların ifrazatçılık yapmasına izin verilmemesinde kamu yararı mevcuttur. Bu nedenle şüphesiz kişiler, Kanun Hükmünde Kararname'de sayılmıştır.

Madde 8- 2279 sayılı Kanun'un 18'inci maddesine tekabül etmektedir. Eski hükümden farklı olarak tefecilik edenlerin işyerlerinin kapatılması ve bir daha ifrazatçılık yapamamaları öngörülmektedir.

Madde 9- Bu madde 2279 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesine karşıdır. Bu maddede herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Madde 10- 2279 sayılı Kanun'un faiz oranlarını tespit yetkisini Bakanlar Kurulu'na veren değişik 9'uncu maddesindeki yetki 70 sayılı Bankalar hakkında Kanun Hükmünde Kararname'ye tabi kuruluşlar yönünden bu Kararname'nin 37 ve 40'inci maddelerinde düzenlenmiştir. Kanunlardaki tekrarı önlemek için eski hüküm daraltılmış, ödünç para verme işleri ile uğraşanların alabilecekleri azami faizin tespit yetkisi 2520 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle olduğu gibi Maliye Bakanlığı'na bırakılmıştır.

Madde 11- Bu madde 2279 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesine karşıdır.

Madde 12- 2279 sayılı Kanun'un 6'nci maddesine karşıdır.

Madde 13- 2279 sayılı Kanun'un 7'inci maddesine karşıdır. Eski hüküm dili sadeleştirilerek aynen korunmuştur.

Madde 14- Madde, ödünç para verenlerin denetimi ile ilgilidir.

Madde 15- Madde 2279 sayılı Kanun'un 17'inci maddesine karşıdır. Eski hüküm, para cezaları günün şartlarına uydurulmak suretiyle yeniden düzenlenmiştir.

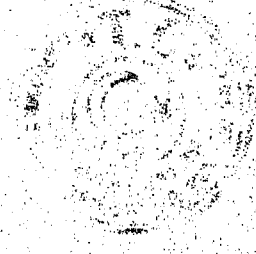
Madde 16- Kaldırılan hükümleri göstermektedir.

Geçici Madde 1- İntibak hükmüdür. Evvelce izin almış olanların bu Kanun Hükmünde Kararname'nin yayımlanması'ndan sonra faaliyetlerine devam edecekler, ancak KHK'nin yayımından itibaren üç ay içinde yeniden izin alacaklardır.

Geçici Madde 2- 70 sayılı Bankalar Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'ye göre mevduat ve kredi faizleri Bankalar Kurulu'nca belirleninceye kadar bu konuda mevcut kararnamelelerin yürürlükte kalmasını öngören bir geçiş hükmüdür.

Madde 17- Yürürlük maddesidir.

Madde 18- Yürütme maddesidir.

B/ Hükümetin teklif ettiği
90 sayılı Kanun Hükmünde Kararname

ÖDÜNÇ PARA VERME İŞLERİ HAKKINDA
KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

Ödünç para verme işleri ile uğraşanların faaliyetleri ve denetlenmelerine ilişkin esaslar 5/4/1983 tarih ve 2810 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulu'nca 30/9/1983 tarihinde kararlaştırılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Hükümler

Amaç

Madde 1- Bu Kanun Hükmündeki Kararnamenin amacı, faizden para kazanmak için ödünç para verme işleriyle uğraşan gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesidir.

Kapsam

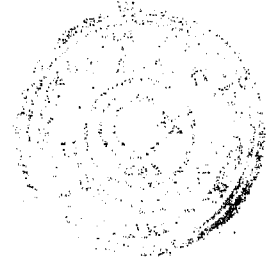
Madde 2-

- 1) İkrazaatçılar bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabidir.
- 2) Bankalar, sigorta şirketleri ve özel kanunlara göre ödünç para vermeye yetkili kılınan kuruluşlar hakkında bu Kanun Hükmünde Kararname hükümleri uygulanmaz.
- 3) Bu Kanun Hükmünde Kararnamede hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler uygulanır.

Tanımlar

Madde 3- Bu Kanun Hükmünde Kararname'de,

1) İkrazaatçı; faizden para kazanmak amacıyla ödünç para verme işleriyle uğraşan ve kendilerine izin belgesi verilen gerçek ve tüzel kişileri,

./...

2) İzin belgesi; İkrizatçılara defterdarlıklarca ödünç para verme işleriyle uğraşabilmeleri için verilen izne ilişkin belgeyi,

3) Tefeci; Bu Kanun Hükümünde Kararname'nin 11'inci maddesinde sayılan fiilleri işleyenleri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Faaliyet Esasları

Faaliyet İzni

Madde 4-

1) İkrizatçılar Maliye Bakanlığı'ndan izin almak zorundadırlar.

2) İkrizatçılar yalnızca beyannamelerinde gösterdikleri, Maliye Bakanlığınca kabul edilen sermaye ve varsa yedek akçeleri ile sınırlı olarak ödünç verebilirler.

3) İkrizatçılar mevduat toplayamayacakları gibi her ne ad altında olursa olsun tahvil ve benzeri borçlanmaya yönelik menkul kıymet ihraç edemezler.

4) Tüzel kişi ikrizatçıların, yönetim kurulu başkanı, üyesi, genel müdürü, müdürü veya işlerini fiilen idare eden veya imzaları tüzel kişi ikrizatçıyı bağlayan mensupları hissedarları arasından seçilmediği veya tayin olunmadığı takdirde bu tüzel kişilere izin belgesi verilmez.

Madde 5-

1) İkrizatçılar, şekli ve muhtevası Maliye Bakanlığı'na tespit edilecek dört nüsha beyanname ile işyerlerinin bulunduğu ilin defterdarlığına başvururlar.

2) Beyannamede, faizden para kazanmak için konulacak sermaye ve ihtiyat durumu ile ödünç alanlara yüklenebilecek şartlar gösterilir.

İzin verme ve İzin Belgesi

Madde 6-

1) Bu beyannameler üzerine ikrizatçılık yapması uygun görülen başvuru sahiplerine Maliye Bakanlığı'na tespit edilecek esas ve usullere göre defterdarlıklarca izin belgesi ile birlikte beyannamenin onaylı bir örneği verilir.

2) Beyannamenin ikinci nüshası Maliye Bakanlığı'na, üçüncü nüshası kayıt ve ilân edilmek üzere ticaret sicil memurluğuna gönderilir; dördüncü nüshası defterdarlıkta özel sicil verilerek saklanır.

3) İzin belgesi ile beyannamenin birer örneği Maliye Bakanlığı'na Resmi Gazete'de ilân edilir.

4) İzin belgeleri kıymetli evrak hükmündedir.

İkrizatçılık Yapamayacak Kişiler

Madde 7- Aşağıdaki gerçek ve tüzel kişilere izin belgesi

verilemez.

1) 35 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile ek ve değişiklikleri uyarınca haklarında mahkemelerce tasfiye kararı alınan ve uygulananlar.

2) Müflisler,

3) Yüz kızartıcı bir suçtan mahkûm olanlar.

İzin İptali

Madde 8-

1) Tefecilik sayılan işlemleri yaptıkları mahkemece sabit görülenlerin izin belgeleri iptal edilir ve iş yerleri Maliye Bakanlığı'nın talebi üzerine Valiliklerce kapatılır.

2) İzni iptal edilen ve işyerleri kapatılanların mevcut işlemleri özel hukuk hükümleri dairesinde tasfiye edilir.

3) Birinci fıkrada belirtilen kişilere yeniden izin belgesi verilemez.

4) Tüzel kişi ikrazatçıların yönetim kurulu başkanı, yönetim kurulu üyesi, genel müdürü, müdürü veya işlerini fiilen idare eden veya imzaları tüzel kişiyi bağlayan memurlarının, hissedarlık sıfatını kaybetmeleri veya hissedâr olmayan kimşelerin bu görevlere getirilmeleri halinde önceden verilmiş izin belgeleri iptal edilmiş sayılır.

Aleniyet

Madde 9- İkrazatçıları, kendilerine verilen izin belgesi ile tasdikli beyanname örneğini işyerlerinde halkın görebileceği bir yere asmak zorundadırlar.

Faizlerin Tespiti

Madde 10-

1) Maliye Bakanlığı, ikrazatçıların uygulayacakları faiz oranları ile alacakları diğer masraf ve gelirlerin azami oranlarını tespiti yetkilidir.

2) Maliye Bakanlığı, birinci fıkraya göre yapacağı tespitlerde Ticaret Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının görüşlerini alır.

Tefecilik Sayılan İşlemler

Madde 11-

1) Bu Kanun Hükmünde Kararname uyarınca ikrazatçılık yapmak üzere izin belgesi alınmadan ödünç para verme işleri ile uğraşılması,

2) Bu Kanun Hükmünde Kararname uyarınca alınan izin belgesi iptal edildiği veya iptal edilmiş sayıldığı halde ödünç para verme işlerine devam edilmesi,

3) Bu Kanun Hükmünde Kararname'nin diğer hükümlerinin ihlâl edilmesi, tefecilik sayılır.

Defter ve kayıtlar

Madde 12-İkrazatçıları, ödünç para verme işlemlerini noterce

onaylı ve muhtevası Maliye Bakanlığı'na tespit edilen bir deftere ayrıntılı olarak kaydetmek zorundadırlar.

İkraz Belgesi Verilmesi

Madde 13- İkrazatçılar, ödünç alanlara, verdikleri paranın miktar, faiz ve şartlarını gösteren imzalı bir ikraz belgesi vermek zorundadırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Denetleme

Madde 14- İkrazatçıların faaliyetleri Maliye Bakanlığı'na denetlenir. İkrazatçılar, bu denetim elemanlarınınca istenecek her türlü bilgiyi vermek, defter ve belgelerini incelemelere hazır tutmak zorundadırlar.

Para ve Hapis Cezaları

Madde 15-

1) Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin 12. 13 ve 14'üncü maddelerinde yazılı yükümlülük ve sorumlulukları yerine getirmeyenler 100.000 liradan 500.000 liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar.

2) 1'nci fıkra hükmü dışında kalan hallerde, tefeciler 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezasıyla birlikte 50 bin liradan az olmamak kaydıyla, sağladıkları menfaatlerin 5 katı ağır para cezasıyla cezalandırılır.

3) Bu suçların tekrarı halinde cezalar 3 katına çıkarılarak hükümlenir.

4) Yukarıda 1, 2 ve 3'üncü fıkralardaki cezalar:

a. Gerçek kişi ikrazatçıların kendilerine,

b. Tüzel kişi ikrazatçıların ortaklarına,

c. Yukarıda (a) ve (b) fıkralarında yer alan ikrazatçıların işlerini fiilen idare etme ve imzalarıyla o teşekkülü bağlayıcı işlem yapmaya yetkili müdür veya memurlarından cezayı gerektiren fiili işlemiş veya buna iştirak etmiş veya buna emir vermiş olanlara,

uygulanır.

5) Bakanlar Kurulu, bu maddede yazılı parasal miktarları, 1983 yılı temel olmak üzere, Ticaret Bakanlığınca yayımlanan toptan eşya fiyatları indeksinin gerektirdiği sınırları aşmamak kaydıyla artırmaya yetkilidir.

27

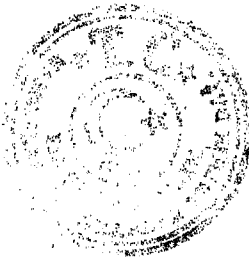

Kaldırılan Hükümler

Madde 16.-2279 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Kanunu ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte 11/9/1981 gün ve 2520 sayılı Kanuna göre ödünç para verme işleriyle uğraşmaya yetkili kılınanlar, bu Kanun Hükümünde Kararnameye göre izin alınmaya kadar faaliyetlerine devam ederler. Ancak bunların bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde izin almak için başvurmaları zorunludur.

GEÇİCİ MADDE 2. Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin yayımı tarihinde 2279 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Kanununun 9 uncu maddesine dayanarak Bakanlar Kurulunca alınmış kararlardan yürürlükte bulunanlar 28/6/1983 gün ve 70 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 37 ve 40 ıncı maddeleri uyarınca yeni bir karar alınmadıkça yürürlükte kalır.

24

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR ve KARARLAR TETKİK
DAİRESİ BAŞKANLIĞI

~~BAKANLAR KURULU KARARI~~

Sayı: ~~844~~/90

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

Yürürlük

Madde 17.- Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin;

1. 15 inci maddesi dışındaki hükümleri, yayımı tarihinde,
2. 15 inci maddesi Kararnamenin kanunlaştığı tarihte yürürlüğe girer.

3. 15 inci madde yürürlüğe girinceye kadar 2279 sayılı Kanunun suç saydığı fiiller hakkında, bu Kanunun 17 nci maddesinde yazılı hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

Yürütme

Madde 18. Bu Kanun Hükümünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

KENAN EVREN
CUMHURBAŞKANI

B. ULUSU
BAŞBAKAN

Z. BAYKARA Devlet Bak. - Başbakan Yrd.	Prof. Dr. İ. ÖZTRAK Devlet Bakanı	M. ÖZGÖNEŞ Devlet Bakanı	Prof. Dr. M. N. ÖZDAŞ Devlet Bakanı
S. R. PASIN V. Devlet Bakanı K. Cantürk	K. AKDOĞAN Adalet Bakanı	Ö. H. BAYÖLKEN Millî Savunma Bakanı	S. ÇETİNER İçişleri Bakanı
İ. FÖRKEMEN V. Qişğileri Bakanı H. H. Bayülken	A. B. KAFEOĞLU V. Maliye Bakanı Prof. Dr. C. T. Sadıklar	H. SAĞLAM Millî Eğitim Bakanı	Dr. T. ÖNALP Bayındırlık Bakanı
K. CANTÜRK Ticaret Bakanı	Prof. Dr. K. KILIÇTURGAY Sağlık ve Sosyal Yrd. Bakanı	Prof. Dr. C. T. SADIKLAR Gömrük ve Tekel Bakanı	Prof. Dr. M. AYSAN Ulaştırma Bakanı
Prof. Dr. S. ÖZBEK Tarım ve Orman Bakanı	Prof. Dr. T. ESENER Çalışma Bakanı	M. TURGUT Sanayi ve Teknoloji Bakanı	F. İLKEL Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
İ. EVLİYAĞLU Kültür ve Turizm Bakanı	Prof. Dr. A. SAMSUNLU İmar ve İskân Bakanı	M. R. GÖNEY Köylşleri ve Koop. Bakanı	V. ÖZGÖL Gençlik ve Spor Bakanı
S. ŞİDE Sosyal Güvenlik Bakanı			

U4
Dosya No

Aslıgibidir.